

Narodne noše iz Trsta, Gorice in Istre se bodo udeležile evhastičnega spreveda v Ljubljani v nedeljo 30. t. m. Zbiralište na Resljevi cesti i pred učiteljskim ob 2. popoldna.

ISTRA

Dodajte da budemo dostojno zastupali našu braću, koja u Juljskoj Krajini ne smiju da mole u svojem jeziku i ne smiju da oblače narodnu nošnju.

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

MATKO MANDIĆ

Prije dvadeset godina, kad se prva ratna godina primicala kraju i kad su se već očitavale nove, za naš rodni kraj sudbonosne kombinacije, umro je u Trstu prof. Matko Mandić, zaslužni naš narodni prvak. Umro je 13. maja 1915., deset dana prije ulaska Italije u svjetski rat, sa teškim slutnjama za budućnost svoje zemlje. Toj svojoj slutnji dao je izražaja u riječima pred samu smrt, kako je to spomenuo na jednom mjestu (u zadarskom »Narodnom listu«) Don Ivanišević o prvoj godišnjici Mandićeve smrti.

Ova, dakako slučajna povezanost nije bez neke tragične note. Sve naše današnje zlo ima zapravo svoj početak ili svoj blizi uzrok u onim sudbonosnim majskim danima prije dvadeset godina. A kad se sada sjećamo Mandića, kao jednog od t. zv. istarskog trojstva (Laginja—Spinčić—Mandić) čijim je imenima obilježen čitav jedan period istarske nedavne povijesti, period pun stvarnih kulturnih i političkih uspjeha, bogat lijepim perspektivama i nadama u budućnost — tada nam još plastičnije izbija fatalnost događaja prije dvadeset godina. Taj je tok događaja, uslovljen jakim gibanjem u Evropi i čitavom svijetu, na našem malom sektoru unio velike promjene, da pravi obrat.

Za nas taj obrat datira od prije dvadeset godina, od mjeseca maja devetnaestopetnaeste. A tih je dana umro Matko Mandić.

Biografija Matka Mandića vrlo je mršava, moglo bi se reći, istarski jednostavna i čedna. Nema u njoj velikih događaja, jer ih nije bilo niti u životu prof. Mandića. Rodjen u Kastvu (22. septembra 1849.) učio je gimnazijske nauke u blizoj Rijeci i nešto malo udaljenijem Senju, da poslije toga ode na bogosloviju u Goricu i Trst. U 25 godini zaređen je za svećenika, a poslije toga odlazi na sveučilište u Prag, gdje je učio prirodopisne nauke i osposobio se za srednjoškolskog profesora. No nastavničku službu (bio je dodijeljen gimnaziji u Zagrebu) obavljao je samo nekoliko mjeseci. U januaru 1883 bio je pozvan u Trst za urednika »Naše Sloge« i Mandić se tom pozivu, koji je dolazio iz redova naših tadašnjih prvaka, spremno odazvao. U Trstu ostaje sve do svoje smrti (13. maja 1915.) da iza toga, mrtav napravi još jedno putovanje, 2. jula 1922. u svoje rodno mjesto, da počine na lijepom kastavskom groblju.

No ako je njegova biografija jednostavna, zasluge njegove, rezultati njegova rada izdižu se mnogo više.

Glavni Mandićeve rad je uređivanje »Naše Sloge« i u tom je poslu, koji je obavljao neprestano, preko trideset godina, najveći dio njegovih zasluga. Mjesto urednika nastupio je 1. februara 1883. U tom se broju (Naša Sloga) je izlazila tada svakih 15 dana) Mandić u uvodnom članku predstavlja čitateljima jednostavnim riječima, u kojima je iznio značenje lista i svoje programatične poglede na prilike u Istri i na svoj budući rad.

— Pisali su mi istarski rodoljubi, piše Mandić, jednostavno, odsječeno. Predočili mi stanje hrvatskoga naroda u Istri i »Naše Sloge« naprama njemu. Istakli nuždu čovjeka koji bi je uređivao i njom upravljao. Umolili me da se ja prihvatim toga koji teškoga, toli časnoga posla. Ja sam njim se, kao Istranin, kao Hrvat, odazvao i već poprimio poverenje mi zadane...»

A o »Našoj Slozi« Mandić piše:

— Skoro nekom bojazni počelo se izdavati ju. Malo bijaše pretpatnika, a još manje radnika. Nu množili se i jedni i drugi sve više... Zasluga je ona i u najzabavnije strane Istre. Dopira i pod krov najsiromašnijih istarskih Hrvata. Za nje bila je i utemeljena, za nje njezin zametak i porođaj, njezin život i njezino djelovanje. Ona njih je probudila iz dugovječnog sna, da ne rečem mrtvila.

Tako tumači Mandić značaj i ulogu »Naše Sloge« i opširno zatim spominje sve što je »Naša Sloga« učinila u narodnom životu Istre, tokom svog 13 godišnjeg izlaska. Tom programu izjavljuje na kraju Mandić »Naša Sloga« i dalje će ostati vjerna. Ujedno spominje i to da će »Naša Sloga« što prije izlaziti jedamput na tjedan, što je kasnije i provedeno.

Mandićevo narodno osvjeđenje, u duhu ondašnjeg hrvatskog radikalizma, išlo je paralelno sa velikim njegovim razumijevanjem za potrebe malenog čovjeka, seljaka u Istri i radnika u Trstu. To se već donekle vidi iz njegovih gore citiranih riječi, a dolazi do izražaja u ulozi Mandićevoj, koju je igrao u narodnom i socijalnom životu Trsta. Bio je ustanovitelj i predsjednik »Delavskoga podpornoga društva«, toga kako kaže Spinčić, najmnogobrojnijega i najjačega slovenskog društva u Trstu.

Osim ove obnašao je Mandić mnoge druge časti i dužnosti. Bio je mnogo godina predsjednik političkog društva »Edinost« (za Hrvate i Slovene Istre i Trsta) u

MILIČNIK USTRELIL NA MEJI DESETLETNEGA DEČKA

TRAGIČNA SMRT DESETLETNEGA KOBOLOVEGA SINA IZ PODKRAJA

Postojna, 21. juna 1935. — (Agis). — Iz Podkraja poročajo, da so včeraj pokopali v Godoviču nad Idrijo desetletnega Kobolovega sina iz Podkraja.

Deček je šel z navadno obmejno izkaznico čez mejo v Hotedršico od koder se je vraćal in nesel s seboj nekaj moke. Kako je dogodek potekel ni znano, vemo le to, da je miličnik Kobolovega dečka ustrelil na meji v blizini Hotedršice, ko je ta prekoračil mejo in hotel iti nazaj domov.

Dogodek je vzbudil med vsem obmejnim prebivalstvom silno ogorčenje. Pravi sicer, da je bil miličnik takoj aretiran ter uklenjen odveđen u zapor, toda vsi ukrepi ne bodo vrnili življenje dečku, ki je podlegel dobljenim ranam kot nedolžna žrtve.

Nečloveško postopanje fašističnih oblasti ob meji

Postojna, juna 1935. (Agis). Odkar je razglášena mobilizacija so oblasti vse straže ob meji že večkrat pomnožile. Glede prehoda meje velja jo zelo stroge odredbe. Že kdor se kreća u krajih, ki so u blizini meje zapade sumu ubežništva. Tako se zadnji čas u okolici našega mesta neprestano vrše aretacije najveć mladeničev, ki so takoj osumljeni, da so pokušali u begom čez mejo. S temi aretiranci pa oblasti zelo nesramno in nečloveško postopaju. Tako so dva mladeniča iz Trsta, ki su ju aretirali že meseca aprila u postojnski okolici, zverinsko pretepli in potom še obsodili na tri mesece ječe.

TEROR NA DODEKANEZU JE SVE VEĆI

Strašne prilike, u kojima žive Grci pod talijanskim nasilnim režimom — Ubijanje Grka — Zatvaranje intelektualaca — Opsadno stanje — Uništavanje narodnosti i vjere

Iz Atene primamo ovu vijest:

I pored toga, što je Italija službeno demantovala krvave događaje, koji su se nedavno desili na otoku Kalimnosu i htjela, da ih pretstavi kao obične vjerske svadje, koje se svuda događaju, ipak ti događaji imaju sasvim drugi karakter. Događaj, koji se desio 7 aprila, a prilikom kojeg je poginuo stanovnik otoka Emilio Kanonik, porijeklom Grk, dovoljno pokazuje, u kojoj mjeri talijanski karabinjeri po nalogu svojih starješina revnosno teroriziraju mirno stanovništvo otoka Kalimnosa, kako bi ih silom natjerali da postanu Talijani.

Položaj domorodaca ovog otoka postaje svakim danom sve kritičniji i vanredno ratno stanje, koje je proglašeno poslije ovog događaja, još je u većoj mjeri pogorsalo njihov položaj. Blokada i vrlo stroga cenzura na otoku čine da stanovnici nemaju nikakvih sredstava da se brane protiv terora tamošnjih vlasti.

U posljednje vrijeme taj se teror još više povećao jer su Talijani zatvorili sve grčke škole i poapsili više svećenika kao i veliki broj liječnika, advokata, profesora i milosrdnica, sprečavajući da ta prosvjećenija klasa domorodaca može ma šta raditi protiv te terorističke akcije talijanskih vlasti.

Svirepost protiv mirnog nenaoružanog stanovništva ide već do takove mjere, da su u posljednje vrijeme zatvorene i crkve i škole. K novim nasilnim

mjerama počeli su Talijani da nameću stanovništvu i mijenjanje vjere i narodnosti u cilju potpunog talijaniziranja Dodekaneskog otoka.

To je tiraniziranje stanovnika otoka od strane talijanskih vlasti izazvalo energičan protest i akciju onih stanovnika, koji su pobjegli uslijed talijanskog terora, kako bi se bar u nekoliko stalo na put toj nasilnoj metodi talijaniziranja Dodekaneskog življa.

Kad nije uspio s Venizelosom, Mussolini započinje igru s Kondilisom

Engleski list »Daily Herald« od 12 juna, donosi sljedeću vijest:

Mussolini, čija očajna želja da odvoji Grčku od Balkanskog saveza bila je povod da tamo pomaže pobunu Venizelosu, izvršio je dramatičnu promjenu fronta. On je pozvao generala Kondilisa, jakog čovjeka grčke vlade i ogorčenog protivnika Venizelosovog, u Rim na pretstojeće fašističke proslave. Generalu će se pokazati moć naoružanih snaga Italije u nadi da on može biti dovoljno impresioniran da razmisli o promjeni spoljne politike Grčke.

I fašistički listovi javljaju, da će Kondilis doći početkom jula u Rim...

ROMAIN ROLLAND O STRAŠNOM STANJU JUGOSLOVENA POD ITALIJOM

Povodom odluke Italije da povede rat protiv Abesinije, u Parizu se je sastao komitet uzlednih ljudi od pera, književnika, političara i javnih radnika, komeu je na čelu kao vodja i počasni predsjednik glasoviti francuski književnik Romain Rolland. Taj se komitet zove »Internacionalni komitet za pomoć utamničenicima i konfiniranim antifašistima talijanskim«. Pored Romain Rollanda u komitetu su Jean Richard Bloch, Rene Crevel, Paul Nizan, Andre Chamson, Leon Moussinac, Charles Vildrac, prof. Wallon, Willard, Gaston Martin, Ortega y Gasset i Armando Rodela.

Komitet je izdao proglas, objavljen u mnogim jezicima, u mnogim francuskim i drugim internacionalnim listovima, u kojem se obara na talijanski rat protiv Abesinije Tim povodom komitet upozorava na sve veći teror u Italiji upravo uslijed spremanja tora rata. U proglasu se citira sve ono što se u posljednje vrijeme događa antifašistima. Kaže se, da su svi oni, koji su bili amnestirani ponovno osuđeni na konfinaciju od pet godina, da su na otocima za konfinaciju strahovite prilike, da je 500 konfiniranih na Ponzi osuđeno na tamnicu zbog revolta, da je u Torinu, Milanu, Padovi i Veneciji uhapšeno bezbroj intelektualaca, a Specijalni tribunal je u sama četiri mjeseca podijelio 1210 godina zatvora.

U nizanju tih strahota Romain Rolland i njegov komitet ne zaboravlja Jugoslavena u Juljskoj Krajini, pa upozorava na njihove nesnosne prilike. Kaže:

»Nacionalne manjine, slavenska u Juljskoj Krajini, grčko pučanstvo na otocima Dodekaneza i urođenici u kolonijama podvrgnuti su tvrdim vojnim zakonima i ratnim tribunalima.«

Zato je dužnost komiteta da pred čitavim civilizovanim svijetom optuži fašističku Italiju zbog takvog nasilja.

U tome smislu sastavljen je taj proglas i raširen po čitavom svijetu.

Trstu, predsjednikom Družbe Sv. Ćirila i Metoda, Slovenskog pjevačkog društva itd. Radi svojih usluga koje je vršio kod vlasti za naše ljude u svim poslovima, prozvan je »narodnim konzulom« — atribut, koji vrlo točno označuje njegovu predanu službu općim narodnim interesima.

U istarskom saboru u Poreču zastupao je kotar Volosko od godine 1889. a u bečki parlament ušao je poslije znamenite izborne pobjede godine 1907, kad je izabran zajedno sa Laginjom i Spinčićem. Tada je i njegovo ime, zajedno sa imenima ove dvojice, postalo popularno i mnogo spominjano u Istri i izvan nje.

Najveće Mandićeve zasluge vezane su, kako je već spomenuto, uz »Našu Slogu«. Nije napisao knjiga, ističe Spinčić, ali je napisao članaka, vijesti, razgovora »Jurina i Franina« toliko da bi se iz toga sastavile cijele knjige. Mandić je podigao »Našu Slogu« na visinu uvaženog lista, koji je u Istri bio neobično voljen i čitan, a izvan Istre, u hrvatskom i slavenskom svijetu priznat i cijenjen.

U »Našu Slogu« počeo je Mandić pisati još iz sjemeništa u Gorici i otada joj je neprestano suradnikom i dopisnikom, da se

konačno sav preda, kao urednik, novinar-skom radu, živeću u skromnim materijalnim prilikama. U svojim uspomjenama, koje je nedavno objavio (Spomini iz narodnoga in sokolskoga življenja, str. 59. i dalje) kaže Ferdo Karis za Mandića da je bio mnogo poštovan i jako voljen, ali da je živio skromno. Vidi se: siromašno i pre-skromno živio je Mandić obzirom na vodeći položaj koji je imao u hrvatskom i slovenskom javnom životu. Profesor, svećenik, novinar i političar — Matko je Mandić uz to bio još, da upotrebimo današnji izraz, prava bohemska narav.

Mandić je bio izborni pisatelj in njegovih članki so vžigali, ističe Karis. Bil pa je tudi ljudski govornik prve vrste, nastavlja dalje pripovijedajući o Mandiću kako je jednom na sastanku u gostioni blizu Prosseka održao vatre i temperamentan govor, koji je sve oduševio. — A i Spinčić spominje ovu njegovu djelatnost, ističući kako je Mandić održavao kao predsjednik »Edinosti« mnogo skupština u okolici Trsta, u doba kad su Talijani i vladini ljudi napeli sve sile, da tu okolici slovenstvu otudje.

Po tom svom radu, koji smo ovdje ukratko iznijeli, Matko Mandić spada me-

đu prve naše ljude, koji su svoj život ne-sebično posvetili napretku našeg naroda u Istri. Tko zna, možda bi Mandić, da je ostao profesorom bio više za sebe lično postigao. Bio je čak nešto iz svoje prirodopisne struke i objavio pri koncu svojih studija (članak: Nešto o veličini i starosti bilja, zabavnik Hrvatski dom, 1877). No potrebe u Istri i njegovo pravilno shvaćanje patriotizma, dovelo ga je u Trst. Za njega je prestala profesorska karijera (a da nije pravo bila ni počela) i slobodan život izvan skućenih istarskih prilika, a započeo je drugi u kojemu je, na Mandićevo mjesto, trebalo mnogo toga pregovori i podnijeti. I kao tolikim našim pravcima, taj put nije Mandiću donio zemaljskih dobra, ali mu je donio nepodijeljeno narodno priznanje i neograničeno poverenje.

Sada, kada malo iza dvadesetogodišnjice njegove smrti spominjemo njegove zasluge, valja istaknuti i to, kako je Mandić, u svom radu zadužio koliko same istarske Hrvate gotovo toliko i tršćanske Slovence. Zato valja da se sjećamo i jedni i drugi Matka Mandića jednakom zahvalnošću.

(ar)

VISOKE DENARSKÉ GLOBE

Postojna, junija 1935 (Agis). — Poleg drugih organov javne varnosti, ima Postojna tudi čuvarje, ki so občinski uslužbenci. Tem je poverjen nadzor prometa na cestah itd. Zlasti pa zasledujejo postojnske gostilničarje glede policijske ure v njihovih lokalih. Za vsako, četudi minutno prekoračenje določene ure, so predpisane visoke denarske globe za gostilničarje in za goste. Tako je pred kratkim neki gostilničar v Postojni bil obsojen zaradi takega prestopka na 500 lir globe, vsak gost pa na 80 lir globe.

Vojašnice v Puli oblegane od sestradanih

Pula, junija 1935 (Agis). Mizerija in lakota, ki sta zelo razpaseni po našem mestu se najbolj odražata v beračenju. Zlasti mnogo mladine in starcev je, ki si skuša na ta ali oni način beračenja olajšati svojo bedo. Okrog stavb, kjer je nastanjena mornarica in drugo vojaštvo je dnevno opaziti cele procesije otrok in starih ljudi, ki z lončkom v roki čakajo na ostanke vojaškega kosila ali večerje.

Istarski kmet je popolnoma uničen

Pula, junija 1935. (Agis). — Razmere istrskega kmetovalca so v teku let toliko nazadovale, da so letošnje leto dosegle obupen višek. Sicer ni istrski kmet nikoli gojil večjega števila goveje živine, ker nima na razpolago dovolj primerne krme, pač pa le toliko, kolikor jo je neobhodno potreboval. Davki in druge dajatve pa so mu pobrale vso živino.

Tako je bilo opaziti letošnjo pomlad, da je moral marsikateri naš kmet, ki je še pred nekaj leti imel po par volov, če je hotel obdelati polje, orati z osli. To dejstvo je pač žalosten dokaz za še žalostnejše razmere, ki vladajo med istrskim ljudstvom.

Zajutrek je prišel še iz navade, seveda po sili razmer; za kosilo si privoščijo kvečjemu še kak krompir, za večerjo pa radič ali solato z nezabeljeno polento. Kruha skoro ne poznajo več. Vsa ta revščina pa se še stopnjuje, zlasti zadnje čase, ko so cene vsem živilom znatno poskočile.

NOVA NADLOGA V KOLONIJAH: MRAVLJE

Gorica, junija 1935. (Agis). — Naš list je že pred kratkim poročal, da so dobile razne privatne lesne industrije od fašistične vlade poročila za izdelavo različnih lesenih, zložitljivih barak. Te barake so bile namenjene in tudi poslone za drugimi pripravami v italijanske afriške kolonije. Kod pa poročajo, so skoro vse te lesene naprave v najkrajšem času uničile ali vsaj znatno poškodovale tropske žuželke. Največ škode je naredila baže neka vrsta letečih mravelj, ki je ves les razjedla. Vse lesene naprave, ki so vsaj še deloma uporabljive, so zdaj impregnirali z neko tekočino, ali pa na kak drug način zavarovali. Vprašanje pa je, če bodo ti ukrepi kaj zalegli.

LJUDSKA ŠOLA V ŠT. MAVRU.

Gorica, junija 1935. — (Agis). — Kakor poročaju bodo v št. Mavru zgradili precej veliko in moderno poslopje, ki bo namenjeno ljudski šoli. V ta namen je država že kupila zelo obsežno zemljišče na katerem so v zadnjem času izvršili že vse meritve in tudi že začeli z zidarskimi deli. Vsem se pa čudno zdi, da so se odločili za zidavo ljudske šole v tako velikem obsegu. Predvideno je namreč da bodo morali pohajati v to šolo tudi otroci iz okoliških vasi. Te so pa precej oddaljene od št. Mavra in da bi bila pot za otroke preveliko breme.

ITALIJA SVE MANJE UČESTVUJE U JUGOSLOVENSKOM POMORSKOM PROMETU.

Ranijih godina često su se javljali glasovi protiv prevelikog udjela, koji je imala talijanska mornarica u prometu jugoslovenskih luka. Prema podacima o pomorskom prometu u jugoslovenskim lukama rezultira, da je u posljednje vrijeme znatno palo učešće talijanske zastave u tom prometu.

Godine 1928 učestvovala je talijanska zastava u saobraćaju jugoslovenskih luka sa 66.3 posto od ukupnog prometa jugoslovenskih luka. U godini 1934 nježno učestvovanje palo je na 45.7 posto. Učestvovanje jugoslovenske zastave u tim godinama poraslo je od 21.7 posto na 36.4 posto.

HAPŠENICI ZAPALILI TAMNICU U ZNAK PROTESTA.

U Veneciji je sud osudio na zatvor od 2 do 9 godina osam ljudi, koji su bili optuženi, da su lanijske godine u julu vodili pokret nezadovoljnika u tamnici Giudecci i da su tim povodom podmetnuli požar, koji je imao uništiti tamnicu. Oni su to učinili u znak protesta zbog nečovječnog postupka u toj strahovitoj tamnici.

FAŠISTIČKA VLADA ZADAJE ISTARSKOJ PRIVREDI NOVI UDARAC UVODJENJEM DRŽAVNIH AUTOBUSNIH PRUGA

ČAK I PULJSKI »CORRIERE ISTRIANO« PROTESTIRA

Veliki udarac zadan je Istri time, što su ukinute dvije željezničke pruge, ona Trst—Poreč i ona Kanfanar—Rovinj. Sad se događa nesto drugo: država kani uvesti državne autobusne pruge i uništiti privatna, istarska autobusna poduzeća, koja se s teškom mukom probijaju u nesnosnim prilikama, ali ipak predstavljaju znatan priloga domaćoj radinosti i daju zarade mnogim šoferima, mehaničarima, poduzetnicima itd. Ministarstvo saobraćaja je odlučilo, da povjeri autobusnu službu »Istituto Nazionale Trasporti« (INT). Taj će Istituto dobiti u svoju režiју sav putnički i robni saobraćaj. To je izazvalo, razumljivu veliku uzbunu, naročito u Puli, gdje ima sjedište nekoliko autobusnih poduzeća, koja su se nadala da će malo proraditi ako nema željeznice Trst—Poreč i Kanfanar—Rovinj. Ovo ih sada uništava.

Pred tom pojavom nije ostao indiferentan ni fašistički dnevnik u Puli »Corriere Istriano«, koji na koncu mora ipak, u koliko mu cenzura dozvoli, da se bori za interese Pule i Istre, jer o tome ovisi i njegova egzistencija. Ovako svraća list malo pažnje na sebe i bar će taj broj biti pročitao... Pa šta kaže puljski list?

Konstatira, da je ministarstvo saobraćaja učinilo zlo Istri već time, što je ukinulo željezničku prugu Poreč—Trst, koja je predstavljala ipak neki progres i omogućavala ekonomski razvoj najproduktivnije strane Istre. »Corriere«

kaže: U zamjenu za tu ukinutu željeznicu ministarstvo saobraćaja nije dalo Istri ništa. Naprotiv, to isto ministarstvo dolazi sada s time, da ukida jedan kompleks privredne aktivnosti istarske, koju su predstavljala autobusna poduzeća, te preuzimlje pod svoje autobusne pruge, ne uvažavajući težak početni rad istarskih autobusnih poduzeća. Ta su poduzeća, kaže »Corriere«, bila ona, koja su u bijednoj privredi Istre, mogla još da prosperiraju. Sad se tome staje na put. Ako su možda pruge u Istri nesavršene, to ne opravdava zamisao ministarstva saobraćaja, jer su poduzeća imala nakanu, da ih usavršavaju postepeno. Ali je pogotovo zlo povodom ove odluke ministarstva saobraćaja to, da u Puli neće biti ni direkcija ni radione tog državnog autobusnog poduzeća, nego će to sve biti u Italiji, pa će prema tome dobiti iz Istre odlaziti sasvim van Istre i neće biti mogućnosti za uposlenje domaćih ljudi. Naročito zbog toga ustaje »Corriere Istriano« u obranu istarskih interesa.

Ovo je svakako interesantna pojava, ovaj članak puljskog lista, jer pokazuje, kako je doista stanje u Istri strašno, kad već i istarski fašistički krugovi moraju da se bore protiv uništavajućeg sistema rimske vlade, koja je Pulu i Istru dovela na rub ponora. Zato moramo i ovo pitanje autobusa i istarskih željeznica, koje su ukinute, gledati u prvom redu s te strane.

STARACE MANIFESTIRA ZA »TALIJASTVO« DALMACIJE I INSPICIRA GRANICU

Posjeta Staracea u znaku plavih rupčica i leopardovih glava — Sekretar fašističke stranke Starace u Trstu i Zadru

Trst, juna. — Sekretar fašističke stranke Starace je 16 o. mj. posjetio Trst, a 18 o. mj. Zadar. Za doček su bile organizirane grandiozne pripreme. Svi članovi stranke, počevši od balila »sinova vučice« pa do najstarijih radnika organiziranih u prinudnim fašističkim sindikatima, morali su da prisustvuju dočeku. Muzike, vojska, iluminacija, girlande, sve je to bilo mobilizirano da dađe čim veći efekat toj manifestaciji. Iznad svega toga su dominirali transparenti sa natpisom »Duce« i slike Mussolinijeve. U Zadru je bila izložena na obali ogromna slika Mussolinijeva na platnu napetom između dvije kuće i u visinu dva kata. To sve po naređenju iz Rima, jer »sve u Italiji počinje i svršava sa Duceom, a svi ostali su jedino tumači njegove volje«, kako glasi jedan cirkular štampa koja je malo previše spominjala razne sekretare i ministre.

Na doček u Trstu dovedeni su i seljaci sa Krasa, a u Zadar su dovedeni svi stanovnici Arbanasa, Crnoga i ostalih zaselaka oko Zadra.

U Trstu je pred Staracem održao govor federalni tajnik dr. Perusino. — Prije toga je jedan kapelan blagoslovio zastave fašija sa Krasa.

i Starace je lično predao te zastave fašistima iz Bazovice, Divače, Doline, Zgonika, Sv. Križa, Gropade itd. Razne grupe su Staraceu predale darove, a načelnik Trsta Salem mu je predao pečat grada Trsta od zlata postavljen na komadu kraškog kamena.

U ime Dalmatinaca predala je contessa Zamagna Staraceu plavu dalmatinsku zastavu sa leopardovim glavama.

Prigodom te predaje na trgu Unita nastalo je klicanje Dalmacij, Zadru, Splitu, D'Annunziu i Mussoliniju.

U Zadru

je ta manifestacija za Dalmaciju dosegla vrhunac. Starace je došao avionom i cijelo vrijeme je nosio oko vrata plavi rubac, znak »Azzuri di Dalmazia«.

Čim je stupio na kopno u Zadru kleknuo je na zemlju i poljubio je. Videći Staracea kako sa plavim rupcem dalmatinskih »irendentista« oko vrata ljubi danuncijevskom gestom kamene kocke na zadarskoj obali, »irendentističke« vode (Tacconi, Dudan, Krečić, Arneri) počeli su da kliču talijanskoj Dalmaciji i da zazivlju »Duce«.

Iza toga je Starace položio lovor vijenac na spomenik palih Dalmatinaca. Taj vijenac je bio vezan talijanskom trobojnicom i

plavim dalmatinskim vrpčama s natpisom: »Il Segretario del Partito ai Caduti dalmati«.

Iza toga je Starace svečano otvorio »Fašistički dom« (La Casa Littoria), nove prostorije stranke u Zadru (Ta »Casa Littoria« to je bivši Sokolski dom u palači Boreli kojega je Mussolini lično kupio i darovao dalmatinskim fašistima). I prigodom otvorenja tog doma ponovile su se manifestacije za »talijansku« Dalmaciju.

Ulaz u zgradu blo je zatvoren plavom vrpcom sa tri leopardove glave,

znakom »neoslobođenih« Dalmatinaca. Starace je tu vrpce prezeo i postavio si ju je oko vrata u znak svoje ljubavi i spremnosti da se bori za Dalmaciju.

U tim manifestacijama je uzeo učesća

i zadarski nadbiskup Doimi Monza-

ni, »nobilissima figura di prelato e di patriota«, kako ga nazivlju tom prilikom fašistički listovi. Niko drugi nego nadbiskup glavom blagoslovio je spomenik podignut bersaljerima u kasarni »Cadorna«. Iza blagoslova odložio je crkvenu odjeću i uz Starace prisustvovao govorima i pucanju iz mitraljeza.

Po podne je Starace obišao granicu prema Jugoslaviji praćen od oficira vojske i milicije kao i od vođa zadarskog fašija.

Štampali je bilo zabranjeno da donosi govore Staraceove u Trstu i Zadru, a nije smjela da spominje prisustvo »Azzuri di Dalmazia«, »Società dalmatica« ni drugih »irendentističkih« udruženja — Sve to obzirom na »prijateljstvo« s Jugoslavijom.

MUSSOLINI I DALJE ZA MADŽARSKI REVIZIONIZAM

Madžarski list »Függetlenség«, Budimpešta, od 11 juna javlja iz Rima, da je Mussolini primio madžarsku vojnu delegaciju pod vodstvom generala Lukačica u Rimu i ovom prilikom u svom govoru on je naglasio između ostalog ovo:

Mnogo poštuje madžarski narod, poznaje i visoko cijeni madžarsko herojstvo. Uvjerem je, da će madžarski narod imati potrebnu duševnu snagu za iščekivanje zgodnog momenta, kada će s uspjehom moći da postavi zahtjev za promjenu sadašnjeg stanja.

»San Marco« potvrđuje antijugoslavenske manifestacije u Kopru

U prošlom smo broju pisali, da su u Kopru prilikom otkrivanja spomenika Nazariu Sauru u prisustvu talijanskog kralja, bile upriličene manifestacije za Dalmaciju, da su u povorci pred kraljem učestvovali i dalmatinske zastave, a vođe dalmatinskog irendentizma bili su medju odličnicima na tribini uz kralja. Zadarski »San Marco« od 12 juna donosi članak pod naslovom »Počasti Dalmatinaca Nazariju Sauru«. U tom članku je rečeno, da je Sauro heroj za talijanstvo čitavog Jadrana, pa su zato Dalmatinci smatrali naročito potrebnim, da prisustvuju tim manifestacijama. Medju ostalim su prisustvovali glasnogovornici Tacconi i Dudan. List kaže, da su zastave i prestavnici Dalmacije defilirali ispred kralja, a popodne su Dalmatinci pod vodstvom Coselschija, pretsjednika »Komiteta za dalmatinsku akciju«, položili lovor vijenac u kući Nazaria Saura.

PODZEMNE BORBE U ISTARSKOM FAŠIZMU

Fašističke krtice

Pod naslovom »Talpe« (krtice) donosi puljski »Corriere Istriano« od 20 o. m. člančić, u kojem se obara oštro na one fašiste, kojih ima mnogo u puljskom fašizmu, a koji se drže uvijek na poseban način. Oni ruju u fašizmu i potkopavaju ga u svakom pogledu. Ogovaraju vođe, rovere protiv njih, rade protiv njih, podzemnim putevima nastoje, kako bi sad jednog sad drugog srušili, da bi oni došli napred. Ako takvim ljudima kažeš da nisu fašisti spsobni su da ti skoče za vrat, kaže puljski list.

Bit će da su »talpe« i oni fašisti, koje je puljski federalni sekretar Bellini morao ovih dana da disciplinarno kazni isključenjem iz fašističke aktivnosti. »Corriere« donosi, da za jednu godinu dana ne smije da se bavi fašizmom Stefano Stefani, jer je »nastojao da umanjiti ugled jednog fašističkog prvaka i da posije svadju među fašiste«. Zbog sličnih razloga kažnjeni su suspendijom od pola godine, odnosno tri mjeseca Bonetti Vittorio, Paoluzzi Antonio, Di Drusco Matteo i Bassanese Michele.

Kako se po svemu vidi, u istarskom fašizmu traju i dalje stare borbe, koje izbijaju svako toliko u sukobima, napadajima i intrigama. Izgleda, da nigdje nema manje fašista nego u redovima Talijana u Istri i da nigdje nisu borbe veće.

Razmirice u goričkom sindikatu advokata

U goričkom sindikatu advokata vladaju već dulje vremena ozbiljne razmirice. Bore se dvije struje. Na jednoj su strani oni, koji drže, da se sindikat ima baviti isključivo staleškim pitanjima, a na drugoj oni, koji sindikat smatraju jednom demonstrativnom organizacijom i nekom vrsti policijske institucije medju advokatima. Ova druga struja nastupa naročito oštro protiv onih par advokata slavenske narodnosti, koji još postoje u Goričkoj.

Zbog sve veće zaoštrenosti u goričkom sindikatu ministarstvo korporacija moralo je intervenirati, pa je postavljen komesar i to neki advokat Andrea Marano, ratni invalid i fašista od 1922. On će upravljati jakom rukom, sasvim fašistički.

KAKO TALIJANSKA ŠTAMPA PRIKAŽUJE POVLAČENJE SREBRNOG NOVCA IZ CIRCULACIJE

Javili smo u posljednjem broju, da je talijanska vlada izdala dekret, kojim se povlači iz prometa sav srebrni novac. To je sve zbog rata u Africi. Taj je dekret u vezi s onim finansijskim mjerama, koje poduzimlje talijanska vlada, da bi mogla ući u rat. Srebro joj treba uostalom u Africi, jer tamo urođenici neće da primaju papir. Pogotovo, ako se počne zazimati Abesinija. Tamo još važe taliri Marije Terezije.

Prema državnim talijanskim statistikama bilo je koncem februara u prometu jedna milijarda i 635 milijuna lira u srebru. Ovo povlačenje srebrnog novca iz prometa izazvat će velika poremećanja u novčanom optačaju, pogotovo zato, jer talijansko pučanstvo pokazuje tendenciju, da neda iz ruku srebro, koje ipak može nešto da vrijedi, ako se dogodi da državne finansijske dožive slom. Zato se već ovih dana opaža, da je nastala prava trka za srebrom, koje se sakriva čak i u zemlju, ali se ne daje državi.

Interesantno je ovo: talijanska štampa pišući o povlačenju srebra iz prometa piše, da je Mussolini to naredio zato, jer je srebro bilo nezgodno za promet. Mussolini je samo htio omogućiti građanima, da lakše manipuliraju s novčanicama...

VELIKI PARIŠKI LIST O STRAŠNOJ BIJEDI U ITALIJI

Vidjeno na licu mjesta

Sad je nedavno u Italiji priredjena velika biciklistička utakmica, takozvani »Giro d'Italia«. Od strane velikog pariškog lista »Echo de Paris« učestvovao je u tom »giru« novinar g. Levitan, koji opisuje samu utakmicu, a i život po talijanskim provincijama, kuda je prošao. Opisuje Abruzzi, pa kaže, da su tu za razliku od nekih vidljivih predjela, gdje je asfalt, ceste strašne, upravo neprohodne. Tu se je moralo vidjeti izbliza strahovitu bijedu talijanskog sela. Djeca su pokrivena krpama, žene su bose i na pol gole, stare po izgledu, ma da nisu godinama. Ljudi su mrki i bijesni od nevolje. Dolazi se u Bari. Pa i tu kakvi kontrasti: pored ljudi dobro odjevenih, koliko bijednih odrpanaca — kaže pariški novinar.

40 odsto celokupnega narodnega dohodka italijanskega ljudstva odpade na davke.

800.000 je brezposelnih v Italiji, za katere veljajo statistike o brezposelnosti. Koliko je še drugih, nihče ne ve. (Agis)

Fašistički napadaj na Luju Vojnovića

Povodom njegovog francuskog djela o historiji Dalmacije

O velikom djelu, koje je na francuskom jeziku napisao ugledni jugoslavenski historičar g. Luj Vojnović pod naslovom »Histoire de Dalmatie«, pisali smo u posljednjem broju i prikazali smo letimice značenje toga djela. U isto vrijeme dok u francuskoj štampi i u štampi drugih naroda izlaze vrlo povoljni prikazi toga djela, našli smo na fašističkoj strani jedan osvrt na djelo g. Vojnovića, koji je u znaku poznatog fašističkog gledanja.

To smo čitali u »Numero Unico«, koji je izdao odbor irendentičke antijugoslavenske organizacije »Azzurri di Dalmazia« u Veneciji povodom otkrivanja spomenika Nazariju Sauru u Kopru. Vodio tog venecijanskog društva je sin Nazaria Saura, Italo. Društvo je zato izdalo brošuru u kojoj ima radova iz raznih pera, a među ostalim interesantan je po plitkoći i diletantstvu, kojim je pisan, članak nekog prof. Ariga Pozzija.

Taj Pozzi je napisao članak o tome, kako je talijanska mornarica zauzela jadransku obalu, koja je ranije pripadala Austriji. Izvrtanjem istine Pozzi je prikazao tu okupaciju kao neko veliko herojsko djelo. Osvrće se na jedan čudan način i na potapjanje »Viribus Unitas« u pulskoj luci i možda čemo se na to posebno osvrnuti.

Govoreći o Dalmaciji Pozzi kaže, da u svim srcima Talijana gori danas jedna vjera i plamsa sve većim plamom, a to je vjera u oslobođenje Dalmacije. I na tu »misao« nadovezuje pisac jedan pasus o djelu Luje Vojnovića.

Kaže, da je djelo Vojnovića tako veliko i tako teško, da bi oduzelo dah i jednom lovcu bisera. (Čudna duhovitost). I ako Vojnović u predgovoru kaže, da neće pisati ništa drugo nego isključivo historijsko djelo, najobjektivnije u svakom pogledu, on ipak u tekstu, kod svake činjenice, skoro u svakom retku, pod glas, sije svoje ostaline pomisli na sve ono što je latinsko, venecijansko, talijansko. Za njega je teza, da je postojala jedna srpsko-ilirsko civilizacija koja je bila ugušena od Rimljana, koji su joj branili ekspanziju i razvoj, i tiranizirana od Mlečana, baza za tvrdnju, da je ono što se dogodilo 1918, 1919 i 1920 za zelenim stolovima na mirovnim konferencijama, zapravo samo neka reparacija. Dalmacija je samo vraćena samoj sebi. Pozzi zatim citira Vojnovića, koji kaže, da je, uza sve to, u Rapallu 12. novembra 1920 Dalmacija izišla okrnjena. Vojnović kaže, da je stvorena situacija, koja bi bila komična, kad ne bi bila duboko tragična. Protiv svih historijskih zakona, kaže Vojnović, protiv svih geografskih, etničkih i ekonomskih zakona, usprkos najosnovnijem razumu, grad Zadar morao se je odijeliti od ostalih bratskih dalmatinskih gradova. To dijeljenje Zadra od dalmatinskih tijela umjesto da zaključi historiju Dalmacije, ponovno je otvorilo ranje rane. Sva historija Dalmacije, kaže Vojnović, protestuje protiv tog sakaćenja, sterilnog i prolaznog kao što su prolazna sva djela na kojima nije saradivala intima narav stvari.

To uzimlje Pozzi za povod da napadne Vojnovića i da ujedno kaže, da Italija prima ovu tezu, ali u drugačijem smislu nego Vojnović misli. I Talijani vide, da je u Rapallu učinjen, sakaćenjem Dalmacije, zločin, ali to će se reparirati ne onda kad se Zadar pripoji Jugoslaviji, nego onda, kad čitava Dalmacija bude talijanska.

I završava Pozzi patetički da se po talijanskim ulicama već čuju ratni bubnjevi i stupaju vojske Mussolinijeve. To su »azurne nade sutrašnjice«. Za Dalmaciju? Valida poslije Abesinije...

Pasiva talijanske trgovačke bilance se pogoršala

Pasiva od 1157 milijuna lira u prvih pet mjeseci.

Usprkos toga što je fašistička vlada odredila posebnu taksu od 3 posto na uvozne dozvole, trgovačka bilansa se u zadnjim mjesecima pogoršala unatoč uvoznim ograničenjima. U maju je iznašla pasiva talijanske trgovinske bilanse nešto manje, nego prošle godine, naime 172,5 milijuna lira prema 181,3 milijuna lira u prošloj godini mjeseca maja, ipak se je opseg vanjske trgovine ponovno stegnuo. Uvoz je bio doduše manji nego u maju, te je iznašao 552,9 milijuna lira (prošle godine 620), usporedno se je ponovno smanjio također talijanski izvoz na 380,4 milijuna lira prema 438,7 milijuna u prošloj godini. U prvih pet mjeseci ove godine iznašao je uvoz 3121 milijuna lira, izvoz pako 1964 milijuna, tako da je iznašla pasiva 1157 milijuna lira prema prošlogodišnjoj pasivi u isto vrijeme od 1149 milijuna.

NOVI PODEŠTA U OPĆINI LANIŠČE.

Pula, juna. — Dekretom od 27. maja postavljen je za načelnika općine Lanišče Giuseppe Mosetti. Prije toga je Mosetti bio »commissario prefettizio« u istoj općini.

NOVI PREFEKTURNI KOMESAR U BUZETU.

Pula, juna. — 11. o. m. je postavljen za prefekturnog komesara u Buzetskoj općini dr. Puia. On je došao na mjesto predašnjeg komesara Umberta Patellia.

GORIČKI BOGOSLOVI PRISILJENI NA FAŠISTIČKE MANIFESTACIJE

Fašistička štampa opisuje »oduševljenje« sjemeništara za fašizam i Mussolinija

Tršćanski dnevnik »Il Piccolo della sera« donio je u svom broju od 18. o. m. mali dokument o stanju, koje vlada danas zaslugom Sirottija i Margottija u goričkom centralnom sjemeništu. Taj list opisuje posjet, koji je učinilo trideset klerika iz goričkog centralnog sjemeništa u »Villa Margherita«. U tom zamku klerici su se zadržali duže vremena i razgledali ga.

Mons. Velci (ranije Velčić) vicedirektor sjemeništa održao je govor, u kojem je iznio historijat te »Ville Margherite«, koja je u svoje vrijeme bila »istaknuti borbeni šanac protestantiz-

ma u katoličkoj i talijanskoj zemlji«. Tu je ciljao na slovenski protestantizam, koji ima posebno mjesto u historiji Goričke i Istre. Velci je rekao, da je od toga postao katolički institut zaslugom Mussolinija. List kaže, da je ime Mussolinijevo popraćeno od »toplih i dugih aplauza klerika...«

Klerik Brunni održao je zatim govor, u kojem se je zahvalio kontesi Adeli Cerruti i časnim sestrama za gostoprimstvo. Završio je svoj govor kličući »svetom dvojimeni Bogu i Domovini, koji je ucipljen u talijansku omladinu od Sv. Oca Pape i od Ducea«...

SVEĆENICI U PULI DEMONSTRIRAJU PROTI — NAZARIJU SAURU

zato jer je fašistička štampa objavila, da je Sauro prije smrti odbio svećenika

Puljski »Corriere istriano« je 14. o. m. napao sve puljske svećenike i fratre, jer da nijedno zvono nije zvonilo za vrijeme otkrića spomenika Nazariju Sauru, sasvim tim da je to bilo naredjeno i da su u cijeloj Italiji zvonila tog dana sva zvana u 10 sati i četvrt ujutro i 7 i četvrt uveče, sve to u počast Nazaria Saura.

Na taj napadaj u »Corriere« su franjevci u Puli poslali ispravak tvrdeći da su oni zvonili kroz pet minuta za vrijeme otkrića spomenika i uveče u vrijeme kada je Sauro bio obješen. »Corriere« uzimlje to na znanje s izjavom da sada čeka izvještaje od drugih crkava, ali uza sve to zaključuje:

»Na svaki način ostaje činjenica da u 19 sati i četvrt, sat vješanja Saura, nije na nijednoj crkvi u Puli zvonilo ni jedno zvono, već se čuo jedino glas zvona sa gradskog tornja« (Ne crkvenog već općinskog).

Dakle: svećenici u Puli (Talijani!) ostantativno demonstriraju protiv fašističke proslave u Kopru i daju na znanje da za

njih Nazario Sauro ne predstavlja ono što bi htio »Corriere«.

Ili možda je tu po srijedi razlog što se Sauro borio protiv »apostolske« Austro-Ugarske i što je s tom »apostolskom« Austrijom otišlo iz Pule i lijepo življenje.

Ili se možda puljsko svećenstvo uzdržalo od zvonjenja iz razloga, što je Nazario Sauro prije smrti otklonio svećenika s povikom: »Via, via prete!« — kako je to u jednom dokumentu objavio »Piccolo«. Svakako karakteristično za odnos pulskog svećenstva prema službenim fašističkim proslavama.

Ali smo opazili još jedan karakterističan detalj u tom napadaju »Corriera« na svećenstvo. »Corriere«, naime, konstantno piše, da je Nazario Sauro obješen u 7 sati i četvrt, a nije nego u 7 i 45. To bi značilo da ni luđe oko »Corriera« nije puno briga za Saura ni tu proslavu, jer da iskreno pišu ono što pišu ne bi pravili takove pogreške.

TJELOVSKA PROCESIJA U TRSTU POVOD ZA NAPADAJ NA SLAVENE

Napadaj na bivše tršćanske biskupe Dobrilu, Glavinu i Karlina

Tršćanski »Il Popolo di Trieste« od 21. o. m. donosi članak na cijelom stupcu pod naslovom »Il Corpus Domini a ritroso degli anni«. U tom članku se iznaša kako su Tršćani ponovno počeli da slave Tijelovo tek iza »oslobođenja«, jer da su se bili apstinirali od te proslave za vrijeme Austrije, koja da je preko crkve forsirala slovensku penetraciju u Trst, koju da su provodjali tršćanski biskupi Slaveni. Iza kako člankopisac »Popola« iznaša historijal raznih bratovština u Trstu i njihovu ulogu u tjelovskim procesijama nastavlja:

»Vjersko značenje Tijelova bilo je poromećeno, kada je Trst doživio nesreću, da su na stolicu sv. Justa zasieli biskupi stranci. Ti biskupi, stvaratelji nesloge, nereda i neviere, počeli su tada da dovadjaju u Trst slovenske bratovštine iz najudaljenijih sela Krasa, sa trobojnicama i slavenkim natpisima. U procesiji su te slavenke bratovštine imale najbolja mjesta, a bilo im je čak dozvoljeno i slavenko pjevanje.«

Dalje se nastavlja kako je načelnik Trsta nastojao da tome stane na kraj, ali biskupi Dobrila, Glavina i Šterk su učinili još gore stvari. Tada se općina apstinirala od tih procesija. Uz male izmjene to je trajalo do konca rata, a još 1919 se »nevjerovatni mons. Karlin usudio da s talijanskim vlastima razgovara kao sa pro-

vizornim okupatorima«, završava taj članak »Popolo di Trieste«.

Taj isti »Popolo« je pet dana prije, prigodom Staraceve poslete Trstu, kovao u zvijezde prefekta Tienza, koji da je uspio da dovede na manifestacije seljake sa Krasa, prave fašiste i Talijane. A to su oni isti, koji su nekada dolazili na Tijelovo u procesiju u Trst.

† FR. KRANJC, ŽUPNIK V ŠT. MAVRU

Gorica, junija 1935. — (Agis.) — Dne 15. t. m. so nesli k zadnjemu počitku znanega in spoštovanega dušnega pastirja iz št. Mavra, Fr. Kranjca. Blagi pokojnik je bil doma z Vrsnega in je učakal prav lepo in častljivo starost 80-ih let. V št. Maver je prišel šele pred šestimi leti. Prej pa je pastiroval na Vipavskem, kjer ga je tamkašnje ljudstvo ohranilo v lepem in trajnem spominu. Zadnje čase je precej bolehal, predvsem so ga bolele noge tako, da je moral opravljati službo božjo sede. Bil je izredno dobrega srca, vedno se je spomnil svojih bednih faranov posebno tistih, ki so bili najbednejši in jim pomagal z vsem kar je imel. Št. Maver in okolica ne bosta nikoli pozabila svojega župnika-dobrotnika. Naj počiva v miru!

Trideset avtomobilov z oficirji na meji in aretacije domaćinov

Gorica, junija 1935. — (Agis.) — Zadnje čase je prišlo na mejo okoli Cerknega in okolice kakih 30 osebnih avtomobilov, s katerimi so se pripeljali italijanski oficirji. Namen njihovega prihoda ni točno znan. Zdi se pa, da so prišli pregledovati mejo in razna utrjevalna dela, ki so bila izvršena v

zadnjem času ter morda tudi proučiti teren za nove poletne manevre.

V zvezi s tem se širijo govorice, da so italijanske policijske oblasti izvršile med domaćini precej aretacij raznih fašistom sumljivih oseb. Točnih poročil do sedaj še nimamo.

MED ITALIJANSKIMI INTELEKTUALCI JE BILO IZVRŠENIH NAD 200 ARETACIJ

Naš list je že nekajkrat poročal o velikih aretacijah najpovplivnejših osebnosti iz italijanskega političnega, zlasti pa gospodarskega in kulturnega življenja. Takrat smo tudi omenili in naštel nekatero izmed poznanih in glavnih oseb, ki so postale tako žrtve raznih fašističnih sumničen. Sedaj se širijo govorice, da je bilo aretiranih v maju po raznih italijanskih mestih Severne Italije čez 200 uglednih oseb. Aretacije so bile osebno odredjene od Mussolinija, da bi s tem pokazal svojo

moč. Jasno je, da je bilo vse to izvršeno zaradi velikih vojnih operacij v italijanskih afriških kolonijah, na katere vsekakor italijansko ljudstvo ne more lepo gledati. Izmed aretirancev so bili le nekateri po nekaj dneh izpušteni, ostali pa so bili pridržani v zaporih. Vsi so bili prepeljani v rimske zapore in vse kaže, da bo vso to zadevo vzel v roke specialni tribunal, čeprav je bila preiskava, ki je bila izvršena zelo natančno, popolnoma negativna. (Agis.)

ZAŠTO JE ITALIJA PROTIV RUSIJE

U posljednje vrijeme sve je više jasno, da Italija Benita Mussolinija ne voli Rusiju. Tu je najprije panslavistička opasnost, o kojoj se već otvoreno piše. Ali to nije sve. Ima još jedan važan momenat, a to je trgovačka bilansa.

U roku od posljednje godine dana trgovina između Italije i Rusije je tako nazadovala, da je u prva četiri mjeseca ove godine izvoz i uvoz pao za čitavih 50 posto. Prema informacijama, koje javlja »Giornale d'Italia« od 20. o. m., u tom roku izvezeno je iz Italije u Rusiju svega za 3 milijuna i 200 hiljada rubalja, dok je u isto vrijeme lani izvezeno za 6 mil. i 700 hiljada. Uvezeno je iz Rusije za 2 mil. i 100 hiljada namprama 4 mil. i 400 hiljada lanijske godine.

Rusija sve manje kupuje u Italiji, pa zato Italija sve manje kupuje u Rusiji i tako se one pomalo razilaze.

»FAŠISTIČKA SUBOTA« U SVRHU MILITARISTIČKOG ODGOJA NARODA.

Svi talijanski listovi donose opširne izvještaje o posljednjoj sjednici talijanske vlade i o značajnim odlukama, koje su donijete na toj sjednici. Kao jedna od glavnih odluka treba da se spomene ustanova takozvane fašističke subote.

Listovi se trude da u svojim komentarima o toj fašističkoj suboti istaknu razlike između engleske i fašističke subote. Razlika se sastoji u tome, što je fašistička subota posvećena isključivo priredbama i uopće svim javnim stranačkim manifestacijam fašizma sa time, da su svi građani dužni, da posjećuju sve vojničke ili poluvojničke parade, da se bave sportom u okviru fašističkih ustanova i da uopće subotne poslije podne posvete radu i životu stranke učvršćujući na taj način svoj fašistički i vojnički duh.

Štampa pokazuje ovu fašističku subotu kao još jedan uspješan korak dalje na putu potpune militarizacije građanskog mentaliteta talijanskih podanika. Kancelarijsko vrijeme završava se u 1 sat poslije podne, a poslodavci imaju pravo da u slučaju dokazane potrebe postepeno nadoknade gubitak kancelarijskog vremena u toku naredne nedjelje. Vrlo su rijetki oni slučajevi u kojima uredba o fašističkoj suboti predviđa mogućnost izuzimanja od ove obaveze. Prema tome namještenici od nje nemaju nikakove stvarne koristi.

POVODOM NAPETOG STANJA U JUŽNOM TIROLU SMIJENJEN JE BOČENSKI FEDERALNI FAŠISTIČKI SEKRETar.

U novije vrijeme u Južnom Tirolu vladaju veoma napeti odnosi. Nijemci se bune, a vlasti teroriziraju, osuđuju mnoge na konfinaciju, na zatvor itd. Naš je list o tome u posljednje vrijeme imao prilike da piše. U vezi s tim stanjem došlo je prošlih dana do smjenjivanja dosadnjeg federalnog sekretara fašizma u bozenskoj provinciji. Famosni Marcello Tallarigo je skinut s položaja, a na njegovo mjesto dolazi Almo Vanelli, koji ima da pritisne još jače Nijemce i da ih terorise nelegalnim fašističkim metodama.

ATENTAT NA »POPOLO DI TRIESTE« OPET NA DNEVNOM REDU.

Eksplodizija, koja je nastala 10 februara 1930 u redakciji tršćanskog fašističkog lista »Il Popolo di Trieste« i zbog koje su strijeljana četiri Jugoslavena kod Bazovice, četiri naša najveća mučenika, ovih se je dana opet spominjala u fašističkoj štampi. Umro je korektor »Popola« Dante Apollonio, koji je povodom te eksplozije, od koje je poginuo stenograf Guido Neri, bio ranjen. On je bio dugo u bolnicama, pa se digao i vršio je dalje svoju službu, a sada je umro. Novine su intonirale tako svoje članke, kao da je i on žrtva tog atentata. Priredjen mu je sprovod kao fašističkoj žrtvi.

ITALIJA UZIMA NA KILOGRAM ŠEĆERA ČETIRI LIRE POREZA!

U tršćanskoj luci je šećer 35 centezima, a u gradu po 6 lira i 80...

U tršćanskoj je luci vrijednost i cijena šećera, dovezenom iz inostranstva, 35 centezima po kilogramu. Ali u gradu Trstu, a i po ostaloj Italiji, šećer je po 6 lira i 80 centezima kilo. Kako to? Jednostavno: država uzimlje u ime poreza za svaki kilogram šećera 4 lire. Dvije lire i više zaraduju trgovci šećerom...

VRŠIDBA U ITALIJI NE SMIJE SE OBAVLJATI STROJEVIMA.

Talijansko ministarstvo korporacija izdalo naredjenje da se zabrani u cijeloj Italiji vršidba ovogodišnjih usjeva pomoću mehaničkih strojeva. Vršidba se ima izvršiti ljudskim radom. To naredjenje ima za cilj olakšanje situacije talijanskim besposlenim radnicima. — Prilike su u Italiji doista strašne, kada se i na ovaj način pokušava umanjiti bijeda.

POŽAR V SV. LUCIJI OB SOČI.

Sv. Lucija, junija 1935. — (Agis.) — V noći med 23. in 24. junijem je nenadoma izbruhnil požar v hiši gostilničarja in posestnika Ivana Krajnika. V kratkem času je ogenj uničil hišo in se razširil tudi na hlev, kjer je bilo shranjeno orodje in mnogo krme. Škoda je cenjena 50.000 lir

Ko će pobijediti u afričkom ratu?

Ako Rim želi ići istom stazom kojom je pošao Tokio, ako je na pomolu stvaranje jednoga crnačkoga Mandžukua, onda će Italija naići na mnogo veće teškoće od onih koje je svladao Japan. Abesinija će se boriti za svoju nezavisnost sa šestinom i energijom, koje su svojstvene ovom ratobornom i slobodoljubivom narodu.

Već su dvaputa Talijani iskusili ratnu vještinu Abesinaca: u martu 1896. godine general Baratieri, potučen kod Adeu, vratio se na obalu Crvenoga Mora sa 1400 od bjegstva iscrpljenih vojnika, dok je sa obale poveo u Abesiniju oko 14.000 ljudi. A u januaru 1887. godine Ras Alula iskasapio je u brdima Sagati jedan talijanski odred od 512 Talijana i 50 bašibozuka, koji su bili u njihovoj službi: svega 82 ranjena vojnika izbjeglo je smrti od abesinskih kopljara.

Istina je da u naše doba koplja nisu više tako opasna — top i mitraljez, tank i aeroplani daju ogromno preimущество bijelcima nad urođenjcima. Ali, ako bi ti urođenici bili u rukama belgijskih oficira (belgijski oficiri uredili su abesinsku vojsku); ako bi u slučaju rata tim urođenjcima pritekli u pomoć japanski, i možda i drugi oficiri, onda se ne bi smjela potcijenjivati moć negusovih trupa.

Kolonijalni rat je ili laka kaznena ekspedicija ili dugotrajna krvava borba — sredina ne postoji. Španija se godinama i bez rezultata borila protiv Rifanaca; Francuska je pobijedila Rifance pod cijenu ogromnih žrtava i još većih troškova; Engleska je sa teškom mukom svladala malobrojne Bure; Rusija je decenijama osvajala ponosna kavkaska brda i njihove ponosne stanovnike.

Italija će naići na neku vrstu Kavkaza u abesinskim brdima i na slabo pristupačnoj abesinskoj visoravni, gdje su sve prilike povoljne za operacije malih odreda urođenika i jako nepovoljne za kretanje armije evropskog tipa sa teškim ratnim spravama.

Od komaraca mora i bivoli da bježi. Urođenička taktika komarčevih uboda može da onemogući ofenzivu najjačih trupa, snabdjevenih cjelokupnom modernom tehnikom i to baš zato što su snabdjeveni modernom tehnikom, koja je korisna u sukobu sa betonskim savremenim utvrdjenjima, ali koja ima ograničeno djelovanje protiv elastičnog lasoa divljačke taktike.

Ako uporedimo talijanskoga vojnika, lijepo obučena, dobro naoružana i iskusnog u svim vojnim vježbama, sa abesinskim vojnikom, bosonogim, egzotično odjevenim poludivljim, onda dobijamo utisak da su njihove šanse za pobjedu srazmjerno iste kao kod automobila i konja. Ali ima slučajeva kad i konj prednjači automobilu, i to u brdima, u šumama, na pjesku pustinje, pri noćnim vožnjama van puteva.

U bitkama na Soti ne bi mogla da se snađe abesinska vojska, ali isto tako teško će se prilagoditi talijanska vojska ratu u kome bojište nije jedan front, jedna linija nego jedna površina, sve od prestraža pa do najudaljenijih logora i komora, vojnih radionica i skladišta. Svuda će da se pojavljuju, nevidljivi danju a energični u noći, brzi i drski odredi Abesinaca.

Taj će rat da bude rat vojne tehnike protiv vojnog lukavstva; vojne nauke, koja je stvorila taktiku i strategiju, protiv vojnog instinkta vojničke discipline protiv poleta divljih vojnika; savršene vojne organizacije protiv primitivnog ali za rat podesno uređenog naroda; osvajačkog duha jedne imperijalističke nacije i divljeg ponosa plemena, koja nikad još nisu robovala.

Objektivno procjenjujući vrijednost jedne i druge strane, mora se reći da Talijani imaju veliku materijalnu i umnu nadmoćnost, ali da su na strani Abesinaca jači duh, zdraviji život i savršeno poznavanje terena.

Pobjeda je uvijek stvar istrajnosti. Nemoguće je unapred reći, ko je istrajniji: kulturni narod sa svojom svojom disciplinom nervoznošću ili divlji narod, kod koga energija i klonulost mogu da se mijenjaju filmskom brzinom.

Neosporno je samo to, da će rat između Italije i Abesinije — ako dodje do rata — biti teška proba vrlina talijanske vojske. U svakom slučaju Italija će morati da pošalje u Afriku veliki broj divizija da bi savladala pola milijuna negusovih vojnika, a to divizije bit će za dugo vremena vezane za abesinsko tlo. Nema sumnje da je ovo poznato talijanskom generalštabu, a to znači da on smatra da mu u toku tih godina neće biti potrebne iste divizije u Evropi.

Bar jedna utjeha postoji u momentu kada se sprema u Africi novo krvoproliće — rat u Africi znači da u Evropi ima sada više izgleda za mir.

OGROMNE POTEŠKOĆE TALIJANSKE VOJSKE U AFRICI RADI NESTASICE ZDRAVE PITKE VODE. — VODA SE DOVLAČI ČAK IZ SUDANA!

Londonški »Times« od 24. o. mj. ima opširan izvještaj iz Kaira, iz koga se vidi, da Talijani pri koncentraciji svojih četa u Istočnoj Africi nailaze na ogromne poteškoće ne toliko u pogledu hrane, koju talijanske vlasti u obilnim količinama kupuju sa svih strana, koliko u pogledu snabdjevanja vođom. Kao što je poznato Somalijska oskudijeva zdravom vodom. Za neke vojne jedinice dovlači se voda čak iz Sudana iz daljine od 350 milja.

U izvještaju se između ostalog kaže i to, da se izvoz iz Sudana, zahvaljujući talijanskom kupovanju, u poredbi sa njegovim prosječnim iznosom posljednjih godina skoro upedesetostručio.

KO PLAĆA RAT U AFRICI?

Hrana za široke mase poskupljuje, a akcije ratne industrije rastu

Još nije rat u Abesiniji ni započeo, a već narod u Italiji osjeća u svakodnevnom životu ratno stanje. Budući da za rat treba novaca, to je vlada do maksimuma stisnula poreznu prešu, tako da je u roku od jula 1934. do marta 1935. utjerano za 498 milijuna lira poreza više nego pređašnje godine. A da se vidi na koje sve načine se istještuju novci za rat najbolje je navesti primjer sa stanarinom. Po novom dekretu, naime, mora svaki stanar položiti stanodavcu kauciju za stan u državni papirima, tj. novci idu u državnu kasu, a bezvrijedne papire se daje mjesto novaca.

Život je naglo poskupio. Čak je državna statistika prisiljena da iznese i prizna to poskupljenje. Navađamo to poskupljenje po službenim podacima Centralnog instituta za statistiku u Rimu. Hrana je po tim podacima poskupila od januara do aprila ove godine na sljedeći način:

Pšenični kruh 137—145; (Prvi broj znači cijenu u januaru, a drugi u aprilu o. g.); pšenično brašno 147—155; kukuruzno brašno 88—94; riža 132—135; tjestenina 202—207; krumpir 47—56; goveđe meso 709—716; maslac 1082—1282; maslinovo ulje 554—584 itd.

Treba uzeti na um da je to indeks cijena na veliko i da su cijene na malo mnogo veće. Osim toga su cijene na malo svaki dan to veće. Iznijeli smo slučaj koji se pred dva mjeseca dogodio u Trstu sa skakanjem cijena, kada

je kukuruz za tri dana poskočio od 29 na 76, i kada su razni špekulanti na taj način zaradili ogromne novce na račun gladnog naroda.

Da se vidi ko ima koristi od tih priprema za rat citirat ćemo skok dionica industrijskih poduzeća koja rade za rat i koja su najveći liferanti države. Prvi broj znači vrijednost u aprilu 1934., a drugi u maju 1935.: Ilva 124—200.50; Ansaldo 17.50—57.75; Breda 70—174.50; Brown Boveri 38—71; Fiat 226.25—380.50; Isotta Fraschini 9.50—37.75; Bianchi 43—87.50; Pirelli 889—1077 itd. Taj skok akcija najbolje dokazuje da su dobiti ratne industrije ogromni. To ide u džepove manjine, a u tu manjinu se ubrajaju i svi glavni i pokrajinski vođe fašista, jer su oni u raznim odborima tih društava. To stanje najbolje potvrđuje i to što država daje ogromne subvencije industriji. Tako je 28. februara država dala novih 25 milijuna društva za industrijsku subvenciju. (Consorzio per sovvenzioni su valori industriali).

Dakle široke mase naroda plaćaju hranu skuplje; široke mase naroda plaćaju veće poreze; široke mase se šalju u Afriku da ostavljaju svoje zdravlje i kosti.

Profiti od toga idu u džepove šake industrijalaca i fašističkih vođa, koji imaju dužnost da trube kako je taj rat borba čitave talijanske rase za bolje uslove života, i kako će osvojenjem Abesinije talijanski narod doći do rada i kruha.

PROPAGANDA ZA VOJNO MED NAŠIM LJUDSTVOM

Postojna, junija 1935. (Agis). Fašistična vlada se zelo trudi, da bi vzbudila u vseh italijanskih državljanah navdušenost za vojne priprave u afričkih kolonijah.

Tudi med našim ljudstvom so letošnje pomlad tu pa tam skušali z raznimi predavanji vzbuditi zanimanje in navdušenje za fašistične priprave. V Colu nad Idrijo so priredili pet predavanj s kateri so skušali prikazati našim

ljudem Abesinijo kot bogato deželo, kjer bo tudi marsikak naš človek našel zaslužek.

S takimi predavanji in z obljubami o dobrem zaslužku in drugih ugodnostih kot, da kdor ostane 10 let v italijanskih kolonijah dobi brezplačno vožnjo za domov itd., so baje nekaj naših fantov in mož pripravili do tega, da so se prijavili za odhod na delo v italijanske kolonije.

Pismo iz Italije

VOJAKI GREDO RAJE PROSTOVOLJNO V SMRT KOT V ABESINIJU

Bari, junija 1935. — (Agis). — Vse vzpodbujanje fašistične vlade, vsa direktna in indirektna reklama za vojni pohod na Abesinijo, ni pripravila italijanskega ljudstva do tega, da bi se navduševalo za vladine ukrepe. Prav malo navdušenosti pa kaže zlasti oni del italijanskega ljudstva, ki se zaveda, da more nesti svoje življenje na tehnično zaradi kapric vladajočih.

Kot drugod, tudi v Bariju ni razpoloženje vojaštva niti najmanj ugodno. Nervoznost in bojazen sta zavladali med oficirji, ko so uvideli da ni nobenega

upanja več za kakšno mirno rešitev spora med Italijo in Abesinijo. V neki vojašnici so že trije vojaki, doma iz Sicilije, izvršili samomor iz straha pred vojno.

Med vojaštvom so se v zadnjem času pojavile tudi najrazličnejše bolezni. Zlasti za malarijo jih je obolelo zelo mnogo. Pa tudi zdravi vojaki morajo prenašati razna zla. Hrana je slaba, draginja zelo velika, najhujše je pa to, da primanjkuje pitne vode. Vse vojašnice so prenatrpane vojakov, ki so jim odvzete prav vse, tudi najmanjše udobnosti.

„TIHOTAPCE“ IZ REŠKE ZONE POŠILJAJO V AFRIKO

Nova metoda ustrahovanja

Reka, junija 1935. — (Agis). — Na tem mestu smo že svoječasno poročali, da so nekatere domačine izven »prostege pasar«, ki so jih ujeli in obdolžili tihotapstva, aretirali ter jih odposlali v italijanske afriške kolonije. Kot je znano, so do sedaj tihotapce kaznovali ponajveč le z visokimi denarnimi globami.

Kot pa poročajo zadnje čase se je v

okolici našega mesta pripetilo že nešeto takih slučajev. Kogar zasledijo, ga aretirajo in ga ne spustijo domov niti toliko, da bi se od svojcev poslovil.

Vprašali bi po kakšnih zakonih ali uredbah je dovoljen tak način postopanja napram ljudstvu, ki največkrat ne tihotapi zaradi zaslužka ali tihotapske strasti pač zato, da s tem omili stradanje lastne družine

KOLERA V SOMALIJI!

Agencija Reuter je dne 16. t. m. prišla vest, da je v Somaliji izbruhnila med tamkajšnjim prebivalstvom, posebno med civilnimi delavci in vojaštvom kolera. Poleg tega so se pojavile tudi mnoge druge bolezni, ki izvirajo

iz temperature ondotnega kraja in pa tudi iz drugih pomanjkanj (nezadostna količina vode, ki je poleg tega še slaba, nedostatna hrana itd.) To vest je na ponovno prinesla dne 24. t. m. iz Džibutia. (Agis.)

RAZGOVOR EDENA I MUSOLINIJA O ABESINJI BEZ USPJEHA

U vezi s pomorskim sporazumom između Engleske i Nemačke bio je prošlih dana u Parizu, a zatim u Rimu ministar Velike Britanije za Društvo naroda g. Eden. On je došao u Pariz i u Rim u prvom redu zato, jer su Francuska i Italija nepovoljno primile njemačko-britanski sporazum, na je on imao zadaću, da taj sporazum prikaže u što povoljnijem svjetlu, da bi ga i one prihvatile. Ali pored toga imao je Eden u Rimu s Mussolinijem da razgovara i o Abesiniji.

Posljednji je tjeđan u talijansko-abesinskom sporu bio najvažniji upravo taj posjet Edena Rimu i pažnja čitavog svijeta bila je uperena na Rim. Talijanska je štampa ispočetka demantirala sve vijesti strane štampe, koje su javljale, da će Eden u Rimu razgovarati i o abesinskom pitanju. Ali sad javljaju, da je Eden ipak o toj stvari razgovarao s Mussolinijem,

no bez ikakvog rezultata. Jer Mussolini nema namjere, da u tom pitanju išta popusti. Eden nije uspio da uvjeri Mussolinija, da je potrebno popustiti i na miran način, možda uz neke privredne koncesije, riješiti spor s Abesinijom.

Eden nije, dakle, ništa postigao, a međunarodna javnost vidi sada, da se talijansko-abesinski spor nalazi i dalje u najvećoj napetosti i da ne može da završi drugačije nego ratom. Italija se nije ni prestrašila Engleske, a niti uvjerila o korisnosti britanskih ponuda, i ona ide svojim putem, koji je uostalom tako jasan.

I prošlih dana nastavila je Italija da šalje velike transporte u Afriku, a njezina štampa vodi i dalje oštru kampanju protiv Abesinije i protiv svih onih, koji pokušavaju da stanu na put Italiji. Rat je, po svemu izgleda, neizbježiv.

PISMA SLAVENSKIH VOJNIKA IZ AFRIKE

preštampana iz »Istree«
u »Giustizia e Libertà«

U poznatom antifašističkom listu »Giustizia e Libertà«, koji izlazi u Parizu i koji često prenosi iz našega lista važnije vijesti, donio je u svom posljednjem broju (21. juna) pod naslovom »Pisma slavenskih vojnika iz Afrike« nekoka pisma naših mladića, koji su poslani u Afriku, a koja je »Istra objavila. U tim se pismima iznosi strašan život vojske u Africi.

STROGE KAZNE ZA GLASOVE O UMIRANJU U AFRICI

Fašistički listovi javljaju, da je u Rovigu sud kaznio Alfreda Tridolija i Rodomonta Canellu na 20 dana zatvora i 300 lira globe samo zato, jer su govorili, da je u Somaliji umro od teške bolesti prouzrokovane gladju jedan fašista, a to nije bilo istina. Fašistički listovi donose tu kaznu kao egzemplarnu i zastrašujuću.

KAKO SU STRAŠNO PREVARENI ONI, KOJI SU DOBROVOLJNO OTIŠLI U AFRIKU

Kad su se počeli sakupljati dobrovoljci, vojnici, oficiri i radnici za Afriku, bilo je službeno razglašeno, da će tamo dobivati dvostruku a nekoji čak trostruku plaću. Medjutim sad je opet službeno razglašeno, da će u Eritreji dobivati svi normalnu plaću više jednu četvrtinu, a u Somaliji normalnu plaću više sedam dvanaestina... Tako su se nasamarili oni, koji su pošli u Afriku zaneseni dobitkom.

ITALIJA NEMA KOLONIJALNE SPOSOBNOSTI I UZALUD SU JOJ AFRIČKE KOLONIJE

Sad povodom kampanje za Abesiniju mnogo se u talijanskoj i internacionalnoj štampi govori o tome, kako Italiji trebaju afričke kolonije zato, da bi se tamo moglo naseliti suviše talijanskog pučanstva. Razumni posmatrači stvari opažaju medju tim, da Italija nije nikakva kolonizatorska sila, da nema ni smisla ni sposobnosti, a niti kapitala za kolonizaciju Afrike. Ima tome dokaza. Eto, u jednom uvodnom članku poznatog fašističkog lista, koji se bavi kolonijalnim pitanjem »Azione Coloniale« od 6. juna 1935. stoji, da je u dvadesetčetiri godine otkako je zauzeta Libija tamo naseljeno tek 2252 talijanske kolone, uzveši u obzir i starce i žene i djecu. To znači, da svaki taj kolon stoji Italiju bezbroj milijuna lira, ako se uzmu u obzir troškovi, koje ima Italija s Libijom otkako je u njenom posjedu.

VELIKI IZVOZ DRVA IZ JUGOSLAVIJE U TALIJANSKE KOLONIJE

Zagrebački »Jutarnji list« donosi ovaj dopis iz Šibenika: U izvozu drva iz naše luke nastupio je znatan preokret. Na »šipadovom« stovarištu ukrcava se drvo na brodove veoma užurbano. Tokom posljednjih 20 dana izvezeno je 45 mtc drva, dakle mnogo više, nego u posljednja tri mjeseca. Cijeli gat je naćikan brodovima, a zbog pomanjkanja prostora, neki su brodovi usidreni pred lukom i čekaju dok dodje na njih red, da mogu pristati u luci. Oko 200 radnika zaposleno je na ukrcavanju drva, koji rade preko dana i noći. Sve drvo se izvažuje u Italiju, odnosno u talijanske kolonije u Africi, u Somaliju i Eritreju. Računa se, da je ovaj mjesec bio najrekordniji, jer osim već stiglih narudžaba dolaze svakim danom nove narudžbe za drvo.

UZMAK FAŠISTA PRED CRNCIMA IZ AMERIKE

Bokser teške kategorije Primo Carnera, kojega je Mussolini bio prozao najboljim eksemplarom talijanske rase (uz Ducea) i simbolom nove ekspanzije i jake Italije, doživio je štošta u svome životu. Ta od »simbola nove fašističke Italije« postao je bio nenadano, kad mu je ono Max Baer bio izbio zube, »prostim i glupim furlanskim drvosječem«, jer je dozvolio da ga pobjede.

Sada je Primo Carnera u Americi. Zadržuje kruh šakama i nastoji da dodje opet u milost, ali mu to ne uspijeva, jer »simbol talijanske rase« biva tučen na svim važnijim ringovima. Uza sve to on uporno vrši svoju misiju šireći u svijetu svijest o talijanskoj snazi. Ovih dana je imao da se sastane u ringu sa crncem Joe Louisom u New-Yorku. Ali taj match je izazvao skoro drugu crnačku revoluciju u Harlema. Jer Crnci u Americi su ogorčeni neprijatelji Italije. Oni su solidarni sa svojom crnom braćom u Abesiniji.

Postojala je velika opasnost da prigodom borbe između crnca Louisa i Prima Carnera dodje do krvi. Umiješala se i američka štampa. Duhovi su bili uzbuđeni. Da se izbjegne krvoproliće između Crnaca i Talijana, borba je odgođena.

I tako su pred Crncima iz Harlema uzmakle Mussolinijeva crna košulje. — A što će biti onda pred onima iz Abesinije!

Jeftinije

20-30%

OD 16 DO 30 JUNA ZA SVE
ZAOSTALE PAROVE

Rata

